

KUTSESTANDARD

Päästja, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Päästja, tase 4	4

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
<p>Päästja töö eesmärk on teha päästetööd, kaitsta inimeste tervist, elu, vara ja keskkonda ning abistada neid operatiivselt ja professionaalselt õnnetuste korral. Päästja tõstab elanikkonna teadlikkust turvalise keskkonna loomiseks ja hoidmiseks.</p> <p>Päästja töötab meeskonna liikmena. Päästetööl täidab ta päästetöö juhi korraldusi, kuid vajaduse korral peab ta võtma vastu iseseisvalt otsuseid. Päästja allub operatiivteenistuslikult päästemeeskonna juhile.</p> <p>Lisaks päästja, tase 4-le on ka päästemeeskonna juht, tase 5 ja päästejuht, tase 6 kutsed. Päästemeeskonna juht koordineerib päästemeeskonna tööd, võtab vastu otsuseid ja annab korraldusi meeskonnale ja teistele päästesündmusele kaasatud asutustele ja isikutele. Päästejuht korraldab keerukate ja ulatuslike päästesündmuse lahendamist.</p>
A.2 Tööosad
<p>A.2.1 Reageerimisvalmiduse tagamine</p> <ol style="list-style-type: none">1. Valmisoleku tagamine.2. Päästetöö varustuse ja tehnika kontrollimine. <p>A.2.2 Päästetöö tegemine</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ohtude ja riskide hindamine.2. Tulekustutustöö tegemine.3. Tehnilise päästetöö tegemine.4. Keemiapäästetöö tegemine.5. Hargnemine.6. Evakueerimine ja päästmine.7. Ennetustöö tegemine.
Valitavad tööosad
<p>A.2.3 Alarmsõidu tegemine</p> <ol style="list-style-type: none">1. Alarmsõidu tegemine vastava kategooria sõidukiga.2. Ohtude ja riskide hindamine alarmsõidul. <p>A.2.4 Pinnaltpääste</p> <ol style="list-style-type: none">1. Kannatanu päästmine .2. Erivahendite kasutamine. <p>A.2.5 Tehnilist erivõimekust nõudva päästetöö tegemine</p> <ol style="list-style-type: none">1. Päästetöö toetamine tehniliste vahenditega.2. Tehniliste erivahendite kasutamine. <p>A.2.6 Keemiapääste</p>

1. Kannatanu päästmine. 2. Erivahendite kasutamine.
A.3 Töö keskkond ja eripära
Päästja töö on korraldatud ööpäevaringsete valvevahetustega, sõltumata puhkepäevadest ja riigipühadest. Päästja töötab nii sise- kui ka välitingimustes, sõltumata ilmastikuoludest, sageli ekstreemsetes oludes (kõrge temperatuur, hingamiskõlbmatu keskkond, kitsad olud, töötamine kõrgustes ja sügavustes jm) ning teeb füüsilist pingutust nõudvat tööd. Päästetööl puutub ta kokku ohuteguritega (põlemisgaasid, elekter, ohtlikud ained, vesi jm), mis võivad mõjuda tema elule või tervisele. Päästjal peab olema valmisolek tegeleda tema enda psüühikat traumeerivate olukordadega. Ta peab vastama kehtestatud tervise- ja füüsilise ettevalmistuse nõuetele.
A.4 Töövahendid
Päästja töövahendid on päästetöö elektrilised, sisepõlemismootoriga, pneumaatilised, hüdraulilised vahendid, nõõripäästevahendid, redelid, tulekustutustöödeks vajaminevaid töövahendeid, IKT-, esmaabivahendid jm. Päästja kasutab oma töös isikukaitsevahendeid.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Tööks vajalikud isikuomadused on abivalmidus, julgus, usaldusväärsus, kohusetundlikkus, pinge- ja stressitaluvus.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Tavaliselt on päästjal keskharidus, kutseoskused on omandatud kutseõppeasutuses.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Päästja.
A.8 Regulatsioonid kutsealal tegutsemiseks
Töö päästeteenistujana on reguleeritud päästeteenistuse seadusega.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Selle kutse taotlemisel tuleb tõendada kohustuslikud kompetentsid B.2.1, B.2.2 ja B.2.7 (läbiv kompetents). Lisaks on võimalik täiendavalt tõendada valitavaid kompetentse B.2.3 – B.2.6.
B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Reageerimisvalmiduse tagamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. täidab valmisoleku tagamiseks vajalikke dokumente vastavalt kehtivale korrale; järgib valmisoleku tagamiseks kehtestatud regulatsioone ja antud korraldusi; 2. kontrollib varustuse ja tehnika olemasolu ning korrasolekut vastavalt oma rollile operatiivvalmiduse tagamisel; täidab varustusega seotud dokumentatsiooni vastavalt kehtivale korrale.	
B.2.2 Päästetöö tegemine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. hindab päästesündmusega seotud ohte ja riske vastavalt oma tööülesandele ja sündmuse liigile; informeerib asjakohaseid osapooli ohtudest ja riskidest; 2. suitsusukeldub ohutult vastavalt päästetöö suitsusukeldumise juhendile, tulekahju eripäradele ja saadud korraldusele, kasutades selleks põhiauto standardvarustust; täidab korralduse põlemise likvideerimiseks,	

ventileerimiseks ja konstruktsioonide avamiseks, kasutades sobivaid töövahendeid ja -võtteid ning tuleohutuspaigaldisi sihipäraselt ning ohutult; hindab tulekustutuse tulemuslikkust ja edastab infot vastavalt juhendile;

3. teeb ohutult tehnilisi päästetöid inimkannatuse vähendamiseks, õnnetuse tagajärgede leevendamiseks ja abitusse seisundisse sattunud inimese või looma päästmiseks ning vara ja keskkonna kaitsmiseks vastavalt korraldusele ja juhenditele; kasutab sobivaid töövõtteid ja põhiauto standardvarustust sihipäraselt ja ohutult; kasutab isikukaitsevahendeid vastavalt korraldusele ja päästetöö iseloomule; hindab päästetöö tulemuslikkust ja edastab infot vastavalt juhendile;

4. tuvastab ohtliku aine tähistuse ja edastab info juhile; keemiasukeldub ohutult vastavalt juhendile, ohtliku aine eripärale ja saadud korraldusele, kasutades selleks sobivaid töövahendeid; täidab korralduse elu päästmiseks, ohtliku aine leviku piiramiseks, kasutades selleks põhiauto standardvarustust; abistab keemiapääste- ja saasteärastustöödel vastavalt juhendile ja saadud korraldusele; piirab vastavalt korraldusele naftareostuse leviku maismaal, kasutades selleks põhiauto standardvarustust; hindab keemiapääste tulemuslikkust ja edastab infot vastavalt juhendile;

5. hargneb ohutult vastavalt päästesündmuse liigile ja saadud korraldusele; valib hargnemiseks õiged töövahendid vastavalt korraldusele, päästesündmuse liigile ja iseloomule;

6. evakueerib nii inimesi kui ka loomi vastavalt korraldusele ja päästesündmuse liigile efektiivselt ning ohutult; teeb efektiivset elupäästet vastavalt korraldusele ja päästesündmuse liigile; kasutab endale ja päästetavale ohutuid töövõtteid;

7. teeb ennetustööd oma pädevuse piires vastavalt korraldusele; annab vahetule juhile ennetustöö sisu ja vahendite kohta tagasisidet.

VALITAVAD KOMPETENTSID

Selle kutse taotlemisel on lisaks võimalik täiendavalt tõendada valitavaid kompetentse B.2.3 – B.2.6.

B.2.3 Alarmsõidu tegemine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1. teeb ohutult alarmsõitu vastavalt häirekeskuselt saadud väljasõidukorraldusele, ohuhinnangule ja alarmsõitu reguleerivatele õigusaktidele vastava kategooria sõidukiga; täidab temale antud ülesandeid, arvestades sõiduki eriotstarvet, omapära ning sündmuse iseloomu; täidab valvevahetuse lõpuks elektroonilise sõidupäeviku;</p> <p>2. hindab visuaalselt ja sõiduki omapärale tuginedes ning ilmastiku, tee- ja liiklusolusid arvestades erinevaid riske ning ohtusid sündmuskohale jõudmiseks vastavalt autojuhi ülesandele; valib vastavalt ohtude ja riskide hinnangule ning sündmuse omapärale sündmuskohale jõudmiseks sobiva sõidukiiruse ning teekonna.</p>	
B.2.4 Pinnaltpääste	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1. päästab ohutult kannatanu siseveekogudel vastavalt korraldusele ja juhendile;</p> <p>2. kasutab sihipäraselt ja vastavalt korraldusele pinnaltpäästja varustust kaldast ujudes kuni 100m ja päästelauaga kuni 300m.</p>	
B.2.5 Tehnilist erivõimekust nõudva päästetöö tegemine	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1. toetab päästetöid erivõimekuse tehnilise vahendiga luure, kannatanu päästmise, õnnetuse tagajärje leevendamise või varustuse transportimise eesmärgil;</p> <p>2. kasutab päästetööl ohutult ja efektiivselt erivõimekuse tehnilisi vahendeid (nt veesõiduk kuni 12 m, tõstuk- või redelauto, nõõripäästevahendid, maastikusõiduk, konteinerveok, droon).</p>	
B.2.6 Keemiapääste	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <p>1. päästab vastavalt korraldusele ja juhendile kannatanu ohtliku ainega saastunud keskkonnast, kasutades keemiakaitseriietust; teeb saasteärastust vastavalt saadud korraldusele;</p> <p>2. tuvastab määratud kohas ohtliku aine olemasolu etteantud keemiapääste standardvarustuse mõõteseadmega; keemiasukeldub ohutult keemiakaitseriietuses, kasutades ohtliku aine leviku piiramiseks keemiapääste standardvarustust; loob keemiapääste erivõimekuse saasteärastuse punkti ja töötab selles ohutult.</p>	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.7 Päästja, tase 4 kutset läbiv kompetents	EKR tase 4
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. järgib oma töös tööohutuse reegleid ja põhimõtteid; kasutab töövahendeid sihipäraselt vastavalt tootja kasutusjuhendile; veendub pärast töövahendi kasutamist selle tehnilises korrasolekus ja vajaduse korral teostab kasutusjärgse hoolduse oma kompetentsuse piires; 2. järgib oma töös päästetöö valdkonda reguleerivaid õigusakte; 3. on motiveeritud õppima, huvitub iseenda ja eriala/valdkonna arengust; arendab ennast sihipäraselt; hoiab ennast treeningutega vormis; 4. kasutab tööks vajalikke info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vahendeid (riistvara ja tarkvara, raadiosidevahendid, navigatsiooniseadmed jm) vastavalt kehtestatud korrale ja kasutusjuhenditele; 5. tunneb ära eluohtliku seisundi ja valib sobiva elupäästva esmaabi andmise viisi; annab kannatanu(te)le elupäästvat esmaabi, kasutades põhiauto standardvarustust; kasutab õigeid esmaabi ja transpordi võtteid, arvestades kannatanu seisundit ja sündmuse liiki ning kasutades põhiauto standardvarustust; taaselustab vastavalt normidele; 6. töötab tõhusalt meeskonnas ja selle huvides ning kohandub meeskonnaga; arvestab teistega ja täidab oma rolli meeskonnas; 7. kasutab oma töös eesti keelt vastavalt seadusega kehtestatud nõuetele; 8. järgib oma töös päästeteenistuja väärtusi ja eetikakoodeksit, teeb ennetustööd. 	
<p>Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.</p>	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	26-11042018-1.1/8k
2. Kutsestandardi koostajad	Häli Allas, Päästeameti päästetöö osakond Indrek Ints, Päästeameti ennetustöö osakond Karin Kasetalu, Päästeameti personali ja asjaajamise osakond Aivar Kilp, Päästeameti päästetöö osakond Aivar Lepp, ROTAL (EPTAÜ), Ida päästekeskuse Rakvere korrapidamisgrupp Stella Polikarpus, Sisekaitseakadeemia päästekolledž Gert Teder, Päästeameti Põhja päästekeskuse Lilleküla päästekomando
3. Kutsestandardi kinnitaja	Vara- ja Isikukaitse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	10
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	11.04.2018
6. Kutsestandard kehtib kuni	30.11.2022
7. Kutsestandardi versiooni number	8
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	5411 Päästjad ja tuletõrjujad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Rescuer, level 4
C.3 Lisad	